

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Nc/1/2019
Identifikačné číslo spisu:	8711200634
Dátum vydania rozhodnutia:	11.07.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8711200634.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Ing. V. A., trvale bytom v W., zastúpeného 1/ Mgr. Stanislavom Feketem, advokátom v Poprade, Námestie sv. Egídia 29/69 a 2/ Mgr. Adriánom Bobkom, advokátom v Poprade, Námestie sv. Egídia 78, proti žalovanému Okresnému stavebnému bytovému družstvu Poprad, so sídlom v Poprade, Moyzesova 3368, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners s.r.o., so sídlom v Poprade, Mnoheľova 830/15, o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 17C/11/2011, o vylúčení predsedu senátu Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 10CoPr/1/2018, takto

rozhodol:

Predseda senátu Krajského súdu v Prešove JUDr. Marek Kohút **n i e j e v y l ú č e n ý** z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 10CoPr/1/2018.

Odôvodnenie

1. V spore vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp.zn. 10CoPr/1/2018 žalobca podaním z 21. júna 2019, došlým súdu 25. deň rovnakého mesiaca i roka, uplatnil námietku zaujatosti voči predsedovi senátu JUDr. Marekovi Kohútovi. Uviedol, že jeho právny zástupca mu doručil výzvu z 19. júna 2019 č. (správne „č.k.“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „najvyšší súd“) 10CoPr/1/2018-497 s oznámením podľa § 382 Civilného sporového poriadku (zákona č. 106/2015 Z.z. v znení zákonov č. 87/2017 Z.z. a č. 350/2018 Z.z., ďalej len „C.s.p.“), teda o možnosti posudzovania vecí aj podľa ustanovení nepoužitých súdom prvej inštancie, ktorú adresoval JUDr. Marek Kohút, predseda senátu v predmetnom spore. Poukázal (žalobca) na to, že JUDr. Marek Kohút je jeho dlhoročný dobrý známy a tykajú si. Tvrdil, že táto skutočnosť je všeobecne známa, nespochybniteľná a nemá žiadne pochybnosti o tom, že aj namietaný sudca to potvrdí. Vzhľadom na túto skutočnosť podľa neho môžu vzniknúť odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti sudcu a v prípade akéhokoľvek rozhodnutia senátu krajského súdu, ktorého predsedom je JUDr. Marek Kohút, toto môže byť v budúcnosti protistranou spochybnené, resp. napadnuté (z dôvodu priateľského vzťahu žalobcu a sudcu); hoci on sám nechce žiadnym spôsobom objektívnosť predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta

spochybníť a nemá žiadne pochybnosti o tom, že by v jeho veci rozhodol nestranne, zákonne a spravodlivo.

2. Predseda senátu Krajského súdu v Prešove JUDr. Marek Kohút sa k námietke zaujatosti vyjadril tak, že tvrdenie žalobcu o tom, že je jeho dlhoročný známy a že si tykajú, je pravdivé, pretože spolu navštevovali Gymnázium P.O. Hviezdoslava v Kežmarku. Nesúhlasil však s tvrdením žalobcu o tom, že je jeho „dobrý známy“, pretože sa so žalobcom od ukončenia stredoškolských štúdií (pred 27 rokmi) stretol len náhodne tri až päťkrát, pričom ich vzájomný rozhovor sa viedol vo formálnom duchu a inak spolu neudržiavali, ani neudržujú telefonický alebo iný kontakt. Z týchto dôvodov nesúhlasí s tvrdením, že môžu vzniknúť odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti, keďže jeho vzťah k žalobcovi nedosahuje takú intenzitu, pre ktorú by nebol schopný v predmetnom spore ako predseda senátu rozhodnúť nezaujate a nestranne. Samotná skutočnosť, že žalobca je jeho bývalý spolužiak a tykajú si, vzhľadom na skutočnosť, že so žalobcom dlhodobo neudržiava žiaden kontakt, nespĺňa zákonné podmienky vyjadrené v § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

3. Najvyšší súd ako súd Krajskému súdu v Prešove nadriadený (§ 54 ods. 2 C.s.p. a čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení) posudzoval opodstatnenosť námietky zaujatosti sudcu, uplatnenej stranou sporu, z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

4. Podľa § 49 ods. 1 C.s.p. je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

6. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim alebo niektorej z nich, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/).

7. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

8. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 C.s.p.) alebo na návrh strany (§ 52 C.s.p.).

9. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (tu por. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky - ďalej len „ústavný súd“ v jeho veciach sp.zn. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

10. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 C.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a nálezov ústavného súdu č. 40/2019 Z.z.), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu

skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

11. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami C.s.p., ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

12. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

13. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

14. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávánemu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

15. Aj Ústava Slovenskej republiky deklaruje nezávislosť a nestrannosť ako dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike.

16. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitým významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétného súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu.

17. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

18. V danom prípade je námietka zaujatosti predsedu senátu Krajského súdu v Prešove odôvodňovaná tým, že žalobca je dobrý známy s JUDr. Marekom Kohútom a tyká si s ním. Túto skutočnosť uvádza ako dôvod pre vznik pochybností o nezaujatosti konania a rozhodovania namietaného sudcu.

19. Najvyšší súd túto skutočnosť nepovažoval za dôvodnú pre vylúčenie sudcu (predsedu senátu) z konania a rozhodovania v danom spore, pretože nebol preukázaný blízky, teda kvalifikovaný vzťah sudcu a žalobcu. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje, že v prípade, ak medzi sudcom a žalobcom ide o čisto formálny vzťah prameniacy z faktu, že boli spolužiakmi na strednej škole a v prípade

náhodného stretnutia medzi nimi prebehne formálny dialóg, takýto vzťah nie je spôsobilý vyvolať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Vychádzajúc z už vyššie uvedených zásad najvyšší súd dospel k záveru, že dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej žalobcom nemožno prisvedčiť. Obava (pocit) z nedostatku nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov. Navyše, sám žalobca v námietke zaujatosti uvádza, že nechce žiadnym spôsobom spochybniť objektivnosť predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a nemá žiadne pochybnosti o tom, že by v jeho veci rozhodol nestranne, zákonne a spravodlivo. Z obsahu vznesenej námietky teda vyplýva, že dôvod jej podania je predovšetkým z opatrnosti a prevencie pred prípadným spochybnením rozhodnutia protistranou práve z dôvodu, že žalobca pozná predsedu senátu.

20. Keďže v danej veci neexistujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti žalobcom spochybňovaného predsedu senátu Krajského súdu v Prešove, najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.